

SZÉKESEFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára

háshoz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Hirdetmény

a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petisör:
Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 krért
igtattatik be.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap.

15. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 164. sz.) czimzandók; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak Klökner Péter kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után három hasábos petisörért 10 kr. fizetendő.

Bórmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

✉ Kéziratok nem küldetnek vissza. ✉

Tanítói állás biztosítása.

Az újabb időben örömmel tapasztalhatjuk, hogy a tanítók ügyének van szószólója, egy a sajtóban mint a közéletben. Egyiknél az őszinteség másiknál a kényszerűség az, mely tette készíti az írókat vagy a beszélőket.

Mint minden dologban, úgy itt is tér vagy pálya hagyatik a csalatkozhatóság vagy tévedésre. — A nagy szavak, a zengzetes kifejezések, a való vagy álpáthos oly labirintot teremt, hogy a legóvatosabb is eltéved benne.

Ez történt mostanában az én véleményem szerint, midőn egy sajtó mint egyesek és tanító-egyletek, néhány — meglehet, de nem tudom — visszaélés miatt élethalál harcot indítottak, hogy a tanítói állás biztosítása legyen a diadal. Azt hiszem, hogy ezt a legnemesebb jó indulatból származott nagy jó akarattal, a sokra törekvő tettvágyunk tulajdoníthatjuk be. Nézzük higgadtan a dolgot, vajjon a miért küzdenek nincse meg? s vajjon szükséges-e vesztegetni a puskaport ott, hol nincs ellenség?

Jól tudjuk, hogy minden felekezet tagjai az országnak alattvalói is, vagyis az ország magába foglalja a felekezeteiket. Az ország törvényei, ha azok autonómiáját vagy életét, fennállását nem veszélyeztetik, az egyháznak kötelező a felekezetre nézve. Még ha a feltevés állana is, még akkor is az ország a parancsoló ur, a felekezetet kéri fél. — Jól tudjuk, hogy az 1868-ik évi XXXVIII. t. cz. 138-ik §-sa rendelkezik arról, hogy a tanítói

állás biztosíttassék. Így tehát a kért dolog: biztosítás, már meg volt adva törvényileg 1868-ban. A mennyire tudomásom terjed, minden felekezet — kivén az izr. hitközséget — tanítóit, élethossziglan választja és azok csak a törv. említett §-sa értelmében mozdíthatók el állomásaikról. Ez annyi állásbiztosítás, a mennyit az alkotmányos élet megengedhet.

De talán másként értelmezik a tanítói állás biztosítását némelyek? P. o. „A felekezet fizesse, tartsa a tanítót, de felette az állam örökődjék, ítéljen, ne pedig a felekezeti felsőbbség.” Ha így értelmezik, úgy méltánytalanok lennének, mert így a felekezet csak terhet és semmi jogot nem gyakorolhatna.

E kérés azonban — jól tudja minden írni, olvasni tudó ember — nem teljesíthető, s így hiábavaló dolog volt az országgyűléshez való folyamodás, mint-hogy még az állam és egyház közötti viszony rendezve nincs. Majd ha ez megtörténik, ha — mi legüdvösebb lenne — az állam kezelné az iskolákat, akkor a körülményekhez képest tenni, mindenesetre célravezető leend.

Időt és körülményt ignorálva cselekedni sem nem tanácsos, sem nem dicséretes olyat kérni a mit tudom, hogy meg nem nyerhetek, nem nagyon buzditó dolog. — A tanítói állás biztosítása a következőkből származik, valamint minden hivatalé.

- 1) Becsület és szorgalmas magaviselet.
- 2) Felsőbbek iránti törvényszerű engedelmesség s viszteletteljes önértet.

3) Tanulás, önképzés által hivatalának teljesen való megfelelés.

E három biztosítja a tanítónak nemcsak állását, hanem tiszteletet, szeretetet és tökéletes elismerést ad úgy felülről mint alantól. — Ezt pedig sem országgyűlés, sem miniszterium, sem senki meg nem adhatja a tanítónak, csak önön maga.

Ha azt akarják a tanítók, hogy emelkedjenek, az őket megillető szép helyet a társadalomban elfoglalják, úgy kérem — mint őszinte barátjuk — ne bibelődjenek kicsiny dolgokkal, személyeskedésből származott ügytől tartsák távol magokat, figyelmüket fordítsák egészen a tanügyre és állapotuk javítására. Ekkor mindenkor és mindenütt önké a jobbak becsülése és szeretete.

Vasadi-Balogh Lajos.

Ismeretterjesztő.

A statisztika.

A statisztika az állami és társadalmi élet összes mozgalmait magába foglalja. A statisztika gyűjtéséhez anyagokat az idő forgalma nyújtja, s oly folytonos működést igényel, mint az idő, mely szünet nélkül előrehalad. A statisztika az állami és társadalmi élet irányadója; s a fűrkészve gyűjtött adatok anyagával nagy fontossággal hat az idő jelenére úgy, mint a jövőre; gyakran órák, napok jegyzeteiből évtizedek adatait, nemcsak a jelennek és multnak hű tükrét képezi, de ugyszólván tényekből alkotott történelemmé válik. A statisztikának célja és feladata az állami és

TÁRCZA.

Kanász és leánya.

Népies beszély

Fekete Jánostól.

(Folytatás.)

A vén kanász bojtárja előadásán ámulva csak a végszavakra rezzent fel.

— Mit mondál cselédem, — mást keres?

— Igen... Erzsikére fáj a foga... láttam tegnapelőtt is, hogy csipkedte az állát, s Jézus tudná elszámolni micsoda cifra ákombákom szavakat mondott neki.

A kanász leányára tekintett, ki épen akkor tette vissza helyére a szentek hegedűjét.

— Kis leányom, mit beszélt neked az idegen?

— Ha Pista bácsi nem tudja, a ki pedig katona is volt, hát én hogy tudjam. De Istenem! miért neheztelnek reá, hisz oly jó ember, aztán meg üldözik is.

— Ha üldözik emberére talált kinél menedékhelyet keresett, de ha tilosba akar nálam harapni... Isten úgy tartson, kiverem a fogait... Édes leányom jer ide, hadd csókoljalak meg... én már öreg vagyok a herce-hurczára, már a hatvanadikat tiprom... féllábom a koporsóban, pedig az én mesterségemben legény kell a gátra. — Szegény anyjuk mindig óhajtotta megérni azon időt, hogy téged egy jó férj oldala mellett láthasson... ő nem érhető meg, az Isten nyugossa meg, ha magához szólította, én nem akarok a nélkül meghalni!...

Kün a zápor megszűnt, de Erzsike anyagszeméi kezdtek elharmatozni, s érzékenyen dült atyja férfias mellére.

— Pista az én jó cselédem, megkérte tőlem kezedet, tudnál-e felesége lenni, ha apád is úgy akarná? A szép bojtár mohón leste a feleletet, de mielőtt Erzsike felelhete, az ablakon bezörgettek.

— Ki az... mit akar?...

— Ki kell nyitni az ajtót, — kerülök vagyunk.

Betoppantak. — Gonosz kérők... legénynt jöttek kérni nem leányt Pista halovány lett... ő más kézfőgőre várt nem a pandurokéra, ... őt keresték mint volt honvédet s el is hurcolták.

— Isten áldja meg gazd'uram s téged is szép Erzsike... tudom ki árult el, de él az Isten, hogy boszut álljon. — A kanász megszorítá bojtárjának kezét s a szép Erzsike esennen nézett a távozóra, nem adott kosarat mégsem lehetett menyasszony.

II.

Történetünk színhelye változik. A B...i erdőhöz, hol az öreg kanász zaklatott tanyáját elhagyók, két mérföldnyi távra a C...i pusztá urához Karsai Vilmoshoz térjünk be.

A pusztá szép... messze elterülő határától a fűrges cselédség az életet részint csürbe takarta már, részint még kün álltak a keresztek és petrenczék. A dús szőrűn már is hosszú asztagok álltak s a szemnek kívánatos baglyák, melyeket a sajtáságos béresek oly pompásan hegyeztek be, hogy még...

Benn a szobában csibukjából ázsiai kényelemmel füstölve találjuk a házgazdát, s mellette egy tenyeres-

talpas ur — Boglár Dénes — megyei csendbiztos foglal helyet.

Az ifju földesurat, mivel beszélyünkben fő-főszerepet játszik, illő lesz közelebről megismernünk.

Megenged nyájas olvasóm, ha itt egy parányi Homerusi esellel élek, s külalakjának leírása helyett a a főbíró által kiadott utlevelét mutatom fel, melyben így iratik le: nyulánk termetű, hosszukás arcu, fekete szemű, rendes orru, 25 éves ifju. Külsőleg tehát hitelesen leírva ismerjük, bensejéről szóljanak tettei.

— A terv sikerült... a bojtár disznó helyett borjut fog őrizni szolt a csendbiztos, s zajos hahotára fakada saját ötletén.

— Ez mindenekeftt szükséges volt... azon nyers ficzkó czélomban nagy akadályul szolgált. Képzeldje amice! mint a bolond azt mondám, hogy a 6 ik zászlóaljban voltam kapitány, s nagy-igazán meghazudtol.

— S mennyire ment ön — ha merem kérdeni — a szép Erzsikével?

— Bizony kevésre... no de semmi, oly kitűnő szépségért több fáradságra kell készen lenni. Hej barátom ha nőtlen volnék Erzsikével kezdett kalandom ó történet volna előttem. Miért is nem maradtam én nőtlennek. A nős ember ha tilalmat szeg, hamar utána kiáltanak: „hol vagy Ádám?... ez próza boszantó! — a nőtlen ha lepke-életre szánta magát, nem szegődik egy virághoz. A kéj ha tartós izetlenné válik.

— Szó a mi szó, nős embernek nem is igen illik ám Jupitereskedni.

— Dőreség, barátom! dőreség. Épen IV. Henri ket dorgálta így egy hozzá közelálló főpap, ép azért a miért ön engem, s ha tudja ön mit tett a bölcs

társadalmi élet alapjaiban és változásaiban folyton fürkészni és vizsgálni; a közelmúltból merített adatokat összehasonlítani a múlttal és jellelni, a gyűjtött anyagokat ismét más államok viszonyaival mérlegelni; továbbá ezáltal következtetéseket engedni a jövőre, s így támaszul és irányadónak szolgálni az állam helyes intézményeinek és a társadalom okszerű cselekvényeinek; mert eszköze vel: — a számokkal, melyekkel működök — világosan meg tudni, mi következményei lehetnek bizonyos viszonyoknak, cselekedeteknek és intézkedéseknek? — Ez irányban nyert észleleteket pedig tömegesen gyűjtött adatokra, több évi tapasztalatokra s az ezekből vont következtetésekre alapítva, nélkülözhetetlen útmutatója lesz a kormányoknak és nemzeteknek haladásukban. Hogy pedig a statisztika ebbeli feladatának illetőleg czéjének megfeleltesen, minden irányban folytonos kutatásokra és szakadatlanu folytatást adategyűjtésekre van szüksége.

Az irányokat szemlélve, melyekre a statisztikának hivatása van alapítva, az eddig elfogadott rendszer tárgysorozataiból mindenképp a területet szemléljük ki, melyen az emberi társadalom egyes államokban oszva él és működök. A terület után magát a népes séget kell szemügyre venni, mert ez az általa lakott területtel együtt képezi az állam hatalmi tényezőit, azaz: alapereit. A népesség viszonya az államhoz az államszervezetekben leli kinyomatát, s részint az alkotmányban, részint az államszervezetben jut érvényre; e kettő kere én belül fejlődik a nemzet kultur élet, melyben szellemi és anyagi jóléte előmozdításán fáradozik, s melyben az emberiség legfőbb czéljainak elérésére foly a küzdelem.

A területre nézve nemcsak a terület nagyságát, hanem külalakzatát, határait, a föld minőségét stb. is számba kell venni. Ez utóbbit illetőleg ismerni kell a hegyláncokat, vonalásuk irányát, magasságukat. Ismerni kell a terület vízrendszerét, fekvését és terjedését, különösen folyamrendszerét, mi közlekedési s ennél fogva kereskedelmi tekintetben is felette fontos. A föld minőségére nézve szükséges például alkatrészein kívül természeti tulajdonait, melylyel a növényzetre, állattenyésztésre stb. bírnak, mely tekintetben fontos tényező az éghajlat is.

Mindezekből látni, hogy a legpontosabb helyrajzi adatokkal kell bírnunk, hogy az államere másik főtenyezőjéhez, a népességhez fordulhassunk.

A népesség számlálásánál nem lehet még beérni a lakosság pusztá számának kutatásával, melynél egyébiránt a mai népszámlálás meg sem állapodik, keresvén a nemzet, a kort, a polgári állapotot, a keresetet és foglalkozást, a nyelvet, a honosságot, a nyelvi állapotot, szával az egyesek összes családi, polgári, társadalmi viszonyait s körülményeit. De még az állandó viszonyok tudatával sem nyughatik meg a statisztikus, hanem a folyton mozgó élettel haladva, a népesség mozgalmát is kíséri, eltekintve a házassági kötelék számbavételével, szem elől nem téveszti a nemzet szaporodását okozó születéseket és a nemzet számát folyton apasztó halálesetek feljegyzését. E mozgalmak esetek gyűjtésekor mindig szem előtt tart még számos mellékkörülményeket is, minők a törvénytelen magzatok, a holtan születettek, a kettős születések feljegyzését, a halál-okok számbavételét, a halottak vallásának és korának lajstromozását is.

Mily fontos számításokra és következtetésekre nyújt alkalmat mind ez adatok gyűjtése, itt bemutatni

király e pappal nekem nem kell többet mondanom, hanem csak azt az egyet, hogy ha — teszem mint én, — valaki illemházaságot köt, mivel a család érdeke ugy kívánja, ki Istenia vetheti szemére, ha a család érdekén kívül, őt még más valami is érdekli, p. o. egy szép leány az anyatermészet nagy műkiállításában, kinek mosolya feledtesse a mindennapi feleség stereotyp ömlengéseit.

— Önnek életelvi felette meglepök és különösek.
— Barátom én életfilozófiával élem le napjaimat, s hogy mások is megtanulhassák, ha a Mátyás-földi bölcs még soká késik, a rendszerezett szép élettant én adom ki, s ezzel egy muftival tömött esibukot nyújtott a csendbiztosnak át.

— Pillanatnyi esend...
— No's, hogy tetszik önnek biztos ur dohánym?
— Felséges.

— Hát a csikó, melyet önnek hálám némi elismerésül küldtem ér-e valami?
— Ezer köszönet érte, ... felséges.

— Ördög és pokol, önnek minden felséges. Ha egy betűn tudhatnék tán én is felséges lennék, így pedig feleséges; egyébiránt biztos ur szabad-e még pár kérés-el alkalmatlankodnom?
— Tessék.

— Először: válaszon magának egyet boglyaim közül, hogy önhez vitethessem, mert a csikó ehhez a szénához szokott.
— Igen lekötélez.

— Másod-zor: üldöztessen engem.
— Ezt megvallom nem értem.

a helyszüke nem engedi. Nem is tárgyaljuk bővebben az államszervezet korábban jelzett két főrészt s csak néhány szóval térünk ki a kulturélet alig számbavehető mozzanataira.

A kulturéletbe ugyanis összes erkölcsi, szellemi és anyagi életünk esik bele.

Az erkölcsi és általában szellemi élet látszólag nem esik ugyan a statisztika körébe; de ha meggon doljuk, hogy mindkettő nevelésen alapszik, a nevelés és közoktatás pedig egyik legfőbb fontossága, a statisztika által épen kiválóan tárgyalható mozzanat kultur életünkben, világos, hogy tanszakaszunknak erre is ki kell térni. Nem tagadhatni ugyanis, hogy szellemi termelés nemcsak létezik, de egyuttal a legnemesebb, sok irányban pedig, mint például a művészi, könyvészet stb. számon is vehető.

Legtöbb tárgyat mind a mellett az anyagi élet szolgáltat a statisztikának. A termelés, a nemzetgazdasági tudomány által elfogadott felosztás szerint. Itt vétetik számba a mezőgazdaság, földművelés, ipar, kereskedelem, növénytermelés, állattenyésztés, bányászat, vadászat, halászat stb.

A statisztikának tárgyat mindnyájan szolgálhatunk először pusztá létezésünkkel személyünkben, azontul pedig keresetmódunk, foglalkozásunk és életviszonyaink által. Mert a statisztika épen azzal foglalkozik, hogy tömegesen gyűjtve minden egyes felsorolt s számos más meg sem említett tárgyról az adatokat s azokat érthető képletekbe összeállítván, visszaadja ismét az országnak, hogy azokból tanuljon, okuljon és cselekvényeit a statisztika által kimutatott okszerűség szerint intéze.

A statisztika két külön nemét ismerjük, a hivatalos és magán statisztikát; hivatalosnak amazt azért nevezvén, mert a tömegesen gyűjtött adatok hivatalos uton, kormányközegek által szolgáltatnak be, s ugyanily külön közegek által állítanak össze. A hivatalos statisztikának tehát statisztikának valamennyi ágára kell kiterjeszkedni, neki kell az anyagot szolgáltatni, melynek hasznát a kormány, törvényhozás és közönség veszi.

Világos, hogy ez adat gyűjtés és anyagszolgáltatás nem foglalkozhatik — nagyrészt hivatalos jelleménél fogva sem — részletes feldolgozással és azon következtetések kitértetésével, melyek az anyagból vonhatók. Ez azután a magán statisztika dolga, ezzel foglalkoznak a magán statisztikusok, kiki kedve s hivatása szerint válogatva ki azon anyagot, melyet feldolgozva összehasonlítva stb. tárgya felvilágosítására vagy állításai bebizonyítására, következtései indoklására használhat.

A helyszüke miatt lehető legrövidebbre szoritkozva, végül megjegyezzük azt, hogy a statisztika alapja: az állam és társadalom; tárgya: az állami és társadalmi élet összes mozgalmával s változásaival; feladata: az általa szolgáltatott ismeretekkel az emberiség érdekében, szellemi és anyagi jóléte fejlesztésére fordítani.

Esdő szózat.

„Ha szenvedőknek arcain
Könyüket látsz elömleni:
Emberbaráti szózat int
Siess hamar letörlni,
Mert van türesben is határ
S egyetlenegy könyű alatt,

— Igen igen, ... tudja az a pimasz bojtár elhittette a kanással, hogy én nála nem menedéket, hanem mást keresek, s a napokban oly hidegen fogadott, sőt a mi az oldalát furta utóbb ki is büfentette, hogy leányát tőlem félti, s házánál tovább meg nem tűr... csak az éjre kérek menedéket tőle még s akár engedi, akár tagadja meg, az éjzet házat körében töltöm el... kerestessen ön álnevem alatt, de ne találjon meg.

— Meg lesz minden bizonynyal.
Igy végződött a conferentia s a boglya kiszeme lése után a biztos eltávozott, Karsai pedig óra mulva paripát nyergelgetni parancsolt.

Ezen gazembernek, ki a szép élettant szándékozik kiadni, van egy kedvesarcu, bájos hölgye, ki épen a biztos távozása után néhány perczre jött meg a városból, hol aprólékos vásárlásokat tett.

A hölgy kedélye elborult; arca szokatlanul halvány lett midőn a szobába lépett.

— Mi lelt Sophie az Istenért, mi lelt? szolt a férj tettetett nyájassággal.

— Semmi... szolt a nő, s zokogva bontá le a gárol uti öltönyeit, míg a férj hallgatva nyujta segédkezett.

A halvány nő a közel pamlagra dőlt, s bágyadtan sülyesztő angyalféjt jobb keze puha ágyára, mintha a búsat nehezültet tartani kellene, míg a csabdi férj fél megindulással néz az áldozatot.

— Vilmos! szolt végre a nő a fájdalom szivig ható hangjár, szerettel e valaha engemet?

— Nemcsak valaha, de most is — és örökké — esküszöm. Válaszolt a farizeus.

Vigasztalást nem lelve, már
Sok szenvedő sziv megszakadt.*

Kunosunknak e gyönyörű kis versét idézem, midőn esdő szavamat intézem e lapok tisztelt olvasóihoz. Súlyos csapásra s annak enyhítésére hívom fel a részvevő keblű emberbarátokat. Nagyszombaton, midőn oly bősülten tombolt a vihar, mintha a földet akarta volna sarkából kivetni, Nádasd-Ladányban megyénkbeli községben vigyázatlanságból tűz támadt, s a megfékezhetlen elemnek néhány percz alatt 28 ház s a díszes reformált templom esett martalékaul. A megrémült nép, különben sem rendelkezhetvén oltószerekkel, a szó teljes értelmében — a rajta levőn kívül — mindenét elvesztette. A szegény koldus nép s az egész község feltámadás ünnepe helyett nagypénteket ült, mert hamuvá égett a szent hely is, a hol a bánatos vigaszt talál, a hol a szenvedő enyhülést szerez. E nyomor enyhítésére hívom fel az emberbarátokat, segítségük nyomorba jutott embertársainkat, hiszen a mi vértünköl való vérék, a mi csontunkból való csontok ök. A rémület megbénítá nyelvöket, nem szólhatnak, csak sebheyles karjaikat nyujtják felénk, oh ne engedjük, hogy üresen vonják azokat vissza. Adakozásokat én is elfogadok, azokról a lapok hasábjain számolandok, s az adakozást ezennel öt forinttal megnyitom.

Székesfejérvárott april 7-én 1874.

Boross Mihály.

Szózat a Vörösmarty-liget ügyében.

A magyar költők királyának a magyar királyok egykori kedvenc városában — Székesfejérvárott — midőn a hazafiai kegyelet emléket emelt, akkor e város nemcsak dísz, hanem kötelességet is nyert; a nemzet ezen kincsének gondviselésére.

Mint hajdan a görögök és rómaiak a muzsák tisztetelére emelt szobrok helyiségül ligeteket jelelték ki, melyeket virágokkal díszítettek föl, s mint szent helyet a legnagyobb tiszteletben tartották, hasonló Székesfejérvár is a magyar Erato*) tiszteletére emelt szobornak nemcsak helyiséget ajándékozott, hanem azt ligetté is alakította, mely egyesek által már-már éden kertté varázsoltatott.

Hanem most, miután a liget eddigi díszítőjét, gondozóját, ki erre önkényt, jutalom nélkül, sőt anyagi áldozatot is hozva, vállalkozott, elmarták azok, kik ily kegyelet iránt érzéketlenek, a liget virányát korai pusztulás lepte meg, pajzán gyermekek tördelik a szép hajtásokat, tépik a teli virág maradványokat, az egyre szaporodó kutyák kaparják, rugdalják ki tövestől a pázsitot, s undorítják el annyira, hogy ha a tobakos inasgyermek néha ki nem tisztogatná a nemzeti kegyelet e szent helyiségét, undor nélkül nem mehetne azon végig más, mint a kit semmi sem botránykozott, ki semmitől sem undorodik.

Ezekből kiténik mennyire szükségessé vált, hogy e liget gondozását a város ne bizza tovább a hazafi-

*) Erato: a költészet muzsája.

— Már egyszer esküttél az oltár számolyánál, ha megcsaltál volna, ... ha!...

— Sophie miért e szemrehányás, adtam-e okot erre valaha?

— Emlékszel-e még a napra, midőn mint jegyesed a B...i bucsuban együtt sétálgatánk, s te egy bojtárt a foglár kezei közül megszabadítád?

A férj lászólagos zavarba jött, de azt elnyomni igyekezik, s végre röviden szolt:

— Emlékezem, s mi következik abból?

— Az, hogy ma azon bojtárral találkoztam.

— S aztán?...

— Dolgokat beszélt, melyek édes hitemben megingatának.

— És te egy pimasztól hagyod rágalmaztatni azon nevet, melyet te is viselsz?

— Adja Isten, hogy rágalom legyen. — Vilmos! te azon bojtárnak jegyeséveli összehelhetését megakadályoztad, s besoroztatását saját czéledra te eszközölted... mindent tudok...

— S mind ezt egy sohomitól, kinek inkább hiszesz mint nekem. Jól van — mondá a férj — s indulni készült.

— Vilmos mit akarsz? szóla a nő helyéről felkelve.

— Semmit, ... ez éjjel fontos dolgaim vannak okvetlenül... holnap reményem mindenről felvilágosíthatlak, s ezzel kirohanva nyergelt paripáján termett, mely épen alkalmas időben vezetettett elő, s mire a habzó kedélyű nő a pitvarhoz ért csak porfelhőt látott a távolban, mely a lovatot előle elfedé.

(Folytatása következik.)